

JPO Kararı - JSF Avrupa Bölgesi Motor Merkezi: Türkiye

18 Aralık 2014

Pentagon'un JSF programından sorumlu ofisinin Avrupa'daki JSF uçakları ve motorlarının bakım, onarım ve yenileme merkezi seçimi konularında 11 Aralık 2014 günü ilan ettiği karar ve ardında bazı meslektaşlarımla değerlendirmelerim...

----- Forwarded message -----

From: Can EREL

Sent: Thursday, December 18, 2014 8:16 PM

Subject: İkinci Değerlendirme - JSF Avrupa Bölgesi Motor Merkezi: Türkiye

Değerli Meslektaşlarım;

Selamlar... Yaklaşık 15 gündür de çoğu zaman internet erişiminin bile olmadığı farklı yerlerde olmam, internete ve e-postalarım da sadece çok kısıtlı bir zaman aralığında sadece telefon ekranından ulaşabilmem nedeni ile bazı yazışmaları henüz görebildim.

Geciken cevabım o yüzden; ama değerlendirmelerinizin -yaşayarak içinde olduğum- bazılarına bilgim dahilinde söyleceklerim var...

İlki sevgili AM'nun mesajındaki bazı tespitlerine ile ilgili:

1. Örneğin 40 yılı aşkın süredir J70 motorunun her türlü bakımı yapmak bize havacılık motor sanayii kurdurtmadı. Motor teknolojisi ile ilgili büyük deneyim ve kazanımlar, üretim teknolojileri vb elde edildi ve bu başarılar, Can hocamın da aktardığı gibi süreç içinde katlanarak arttırıldı.

CE: Hava Kuvvetlerinin 40+ yıldır üzerinde çalıştığı J79 başta olmak üzere Hava Kuvvetlerinin -hatta Kara ve Deniz Kuvvetleri ile Jandarmanın) envanterindeki türbo motor ve yapısal parçalarının yüksek teknoloji onarımlarında da dahil bakım, onarım ve yenileme teknolojik süreçleri ve bu süreçleri oluşturan ve kullanan ekip üyelerinin "havacılık motor sanyii kurdurtmaları"na yönelik değerlendirmeler sanırım eksik bilgiye dayalı olmalı...

Yani, 1.HİBM'deki herbiri ayrı ayrı ele alınarak detaylı incelendiğinde görülebilecek herbiri yenileşim temelli o girişimler ve gelişim ve sonuçları görülebilir... (Bir örneği için bakınız ek, Milli Savunma Bakanlığı Araştırma ve Faaliyetleri Bülteni'nde 1999 yılında yayınladığım "Türkiye'de Uçak Motoru Faaliyetlerinde "Uluslararası Pazara Yönelik Hizmet İşbirliği" Modeli Uygulamaları" makalesi)

... Bugün "ulusal havacılık sanayii" dediğimiz, özellikle motor alanındaki oluşumlarının nüvesinde ve bir aşamaya (!) kadar gelişiminin desteklenmesine -hem de en kritik ve önemli faaliyetleri başarı ile gerçekleştirerek- belirtilen tesislerde görev yapanların olduğunu, ancak zamanla tahmin edilebilecek bazı bireysel ve eko-potitik dinamiklerin etkisi ile gelişim dışında bırakıldıklarını ve bu nüve türlerinin uzak tutulmasına özen gösterildiğini belirtebilirim. Öyleki, bu destek o aşamaya kadar çok da stratejik seviye ve derinlikte hep sürdü.. Umudum uçak alanında gereken ve uygulamada serbesti getirdiğine inandığım sermayede ulusallaşmanın motor alanında da yinelenmesi idi; ama çok ama çok önemli bir fırsat kaç(ırl)tı...

2. Ama gelinen noktada Kale - Pratt Whitney yatırımı, TEI ve 1. HİBM olmak üzere üç ayrı motor teknolojileri "odağı" olan bir ülke olduk.

CE: Uçak motorları konusunda; 1. HİBM, TEI, THY - Pratt Whitney (TEC) ve Kale - Pratt Whitney ortak yatırımlarının ikame olmadıkları gibi aynı seviye ve kapsamda da değerlendirilmelerini mümkün görmediğimi söyleyebilirim. Yani gelinen noktanın tespitinde sevgili AM'ya göre daha pesimistim.

Zaman içinde, 1960'lı yıllarda otomotiv endüstrisi merkezi olmayı kaçıran Eskişehir'in 1980'li yılların başında da, SSDİ kapsamında ulusal anlamda "havacılık sanayii" merkezi olmayı kaçırdığı "1. HİBM'de kamelyasındaki çay dinlenmesini" kapsayan anılar da dahil daha resmi ve detaylı tespit ve değerlendirmelerimi bir süre sonra yayınlamayı planladığımı da paylaşmak isterim.

Ama, mesajlaşmanın temelindeki "JSF Avrupa Bölgesi Motor Merkezi: Türkiye" konusunda ise çok optimistim; uygulama yönünde detaya sahip olmasam da olası gelişime yönelik düşüncemi de "1.HİBM motor ilişkili yapısının hem -bu işin gerektirdiği- hukuki, idari ve teknik anlamda küresel işleyiş ve ticarete uyumlu hale getirilebilmesi; hem de sürüdürebilirliği garanti altına alınarak.. Ki; iste o bugunun başarısı olabilir!" değerlendirmesi ile paylaşmıştım.

Kişisel ego ve -özellikle bütçeden desteklenen- kurumlarda olumsuz etkisi yüksek klasik yönetim yaklaşımları terkedildiği gün çok önemli gelişmelerin gerçekleşeceğine, hem beyingücü, hem işgücü ve hem de deneyimimizin bu önemli dönüşümü gerçekleştireceğine inancım tamdır!.. Umut ederim sizlerin İMKANSIZ olarak bu dönüşümü Türkiye gerçekleştirebilir ve hem askeri ve hem de sivil havacılık güç grupları, yapısal parçaları, kontrol ve aksesuarlarını kapsayan dönüşümün başdöndürücü gücüne herbimiz şahit oluruz...

Sevgi ve saygılarımla,

Can EREL

+90 533 506 2385

can.ereel@canerel.com.tr

From: OD
Sent: Friday, December 12, 2014 5:28 PM
Subject: Re: Re: İlk Değerlendirme - JSF Avrupa Bölgesi Motor Merkezi: Türkiye

Yani yine organize olamamışız:-)))
OD

Sender: ŞA
Send Time: 2014-12-12 16:38
Subject: Re: İlk Değerlendirme - JSF Avrupa Bölgesi Motor Merkezi: Türkiye

Bağlantısı yok diye biliyorum.
Hatta İTÜ projesinde çalışmış biri de yoktur.
ŞA

From: OD
Date: 2014-12-12 15:50 GMT+02:00
Subject: Re: İlk Değerlendirme - JSF Avrupa Bölgesi Motor Merkezi: Türkiye

İTÜ'nün helikopter projesi ne oldu? Tasarım yaptılar, hatta 3D modellemesi sanal gerçeklik lab'inde, içine bakabiliyorsun, sonra model yapıp başarıyla uçurdular...
TAI'nin projesi ile bağlantısı varsa ne güzel, yoksa???

OD

Sender: ŞA
Send Time: 2014-12-12 15:43
Subject: Re: İlk Değerlendirme - JSF Avrupa Bölgesi Motor Merkezi: Türkiye

Onlar nasıl başladıysa oradan başlanacak.

Bizim sanayici alışmış. Herşeyin fabrikası var.

.....

Tahmini 100 kişilik bir mühendis ordusuyla şu anda TAI'nin başlattığı Genel maksat helikopteri AR-GE çalışması doğru bir adım.

...

Neyi tasarlayacakları, hangi bilgilerin gerekli olduğu belli.

Tasarımın içinde kullanacakları üniteleri ister hazır temin, ister aynı sistemle özel sektöre sipariş etmiş olsunlar, DOĞRU YOLDALAR.

Tasarıma uygun Parça imalatı artık Türkiye'de her Şehirde yapılıyor.

Montaj kalıpları ve yöntemi, yine aynı tasarım grubu tarafından yapılabilir.

Montaj ve testleri için TAI zaten kabiliyet kazanmış.

Tek yapmaları gereken şu anda yaptıkları gibi bir ekip kurmalarıydı.

Nihayet çalışıyorlar.

...

İnşallah bu ve benzeri çalışmalar durdurulmaz. En azından henüz tecrübe ortalaması üç yılı geçmeyen proje mühendisleri on yıl bu projede çalışsalar, Türkiye için önemli bir yetişmiş mühendislik becerisi demektir.

ŞA

From: OU
Date: 2014-12-12 13:47 GMT+02:00
Subject: Re: İlk Değerlendirme - JSF Avrupa Bölgesi Motor Merkezi: Türkiye

"Bu cıkar savaşlarının birey olarak değil de devlet olarak farkına varıp pozisyon almadıkca..."
Yani İMKANSIZ...

From: OD
Sent: Friday, December 12, 2014 1:33 PM
Subject: Re: İlk Değerlendirme - JSF Avrupa Bölgesi Motor Merkezi: Türkiye

Yazilari acayip ilgiyle okuyorum. Ya isi basinda batiriyoruz ya da tam basaracakken birakiveriyoruz. Laf donup dolasip plansizlik ve organizasyon eksikligine geliyor. Tabii bunlar aslinda makro gerceklerin mikro yansimalari.

Makro gercek cikar savasi - yine ticaret- .

Bu cikar savaslarinin birey olarak degil de devlet olarak farkina varip pozisyon almadikca Ş. dedigi gibi bi olmaz.

OD

From AM

Sent: Friday, December 12, 2014 1:17 PM

Subject: Re: İlk Degerlendirme - JSF Avrupa Bölgesi Motor Merkezi: Turkiye

Hava Kuvvetleri Komutanlığı, henüz resmî siparişi verilmemiş bir uçağın motor bakım sağlayıcısı olarak seçilerek, elde edilmesi güç bir başarıya imza attı.

Acaba aynı formül, söz gelimi Eurofighter'a ya da Rafale'a da uygulanabilir mi? (Retorik sorudur)

Örneğin 40 yılı aşkın süredir J70 motorunun her türlü bakımı yapmak bize havacılık motor sanayii kurdurtmadı. Motor teknolojisi ile ilgili büyük deneyim ve kazanımlar, üretim teknolojileri vb elde edildi ve bu başarılar, Can hocamın da aktardığı gibi süreç içinde katlanarak artırıldı.

Ama gelinen noktada Kale - Pratt Whitney yatırımı, TEI ve 1. HİBM olmak üzere üç ayrı motor teknolojileri "odağı" olan bir ülke olduk.

Hayırlısı olsun.

AM

From: ŞA

Sent: Friday, December 12, 2014 1:09 PM

Subject: Re: İlk Degerlendirme - JSF Avrupa Bölgesi Motor Merkezi: Turkiye

Can bey,

Siz gündemi takip ederken güzel haberleri de paylaşıyordunuz. Bundan da çok memnunum.

Benim serzenişler sizinle ilgili değil.

Sadece paylaştığınız konulardan bir şey yakalayıp yaralarım depreşiyor. Ben başka şeyler anlatıyorum.

...

Bu Konuları anlatmaya mailler yetmez.

...

Istenirse bu işleri yapacak zeka ve araştırma bilgisine sahip uçakçılar olduğunu hatırlatmak isterim.

...

Eğer biz uçakçılar bu ülkenin Havacılık sektöründe tutunamıyorsak, bir uçak markasını yaratmak için (Örn.Skorsky) Ömür gerektiren çalışmaları kim yapacak?

ŞA

From: Can EREL

Sent: Friday, December 12, 2014 10:46 AM

To: ŞA

Cc:

Subject: İlk Degerlendirme - JSF Avrupa Bölgesi Motor Merkezi: Turkiye

Sevgili Ş.;

Paylaşımına teşekkürler...

Bu sıralar Türkiye'de olup bu heyecan verici -ama düşündürücü de olması gereken- gelişmeyi ilgililerle konuşarak detayları ile değerlendirmek isterdim...

Endişelerinde haklı olabilirsin; ama bu durum biraz farklı ve devamında daha öncekilere benzemeyen yaratıcı / yenileşimci çözümler bulunmesi gerek.. Yoksa seni böyle düşündüren deneyimleri tekrarlar dururuz; kesin!

Bu kararın alınma sebebinin ve uygulamanın yapılacağı yerin 1. HİBM olacağını tahmin ediyorum.. Yani on yıllardır havacılıkta bilgisayar destekli süreç yönetimini -hem de kendi ürünü olarak- ilk defa hayata geçirip Türk Hava Kuvvetleri envanterindeki tüm (!) motorların, motor kontrol ve aksesuarlarının bakım, onarım ve yenilemesini, dimansız yanma odası gibi bazı yapısal motor parçalarının dünya pazarına sunulacak şekilde imalatını dahil yapabilen, konfigürasyon ve teknik doküman yönetimi dahil teknik ve teknolojik yönetimini Hava Kuvvetleri Komutanı adına gerçekleştiren 1.HİBM!

Bu pitansiyelini küresel pazarda ilk defa 1990'li yılların ikinci yarısında NATO'nun Avrupa'da uçan AWACS uçaklarının TF33 motor revizyonunu gerçekleştiren iş modelinin hazırlanması ve hayata geçirilmesinde göstermişti.. Bu iş hala devam ediyor!.. Hem de bugüne kadar NATO-NAMSA'nın "en iyi" ofulunu de 3 defa almış olarak.

Bu karar çok büyük ve önemli sonuçları var!.. Önceki hiçbir örnekle karşılaştırılmaz.. Ve motor konusunda teknolojik derinlik kazanamadığımız sivil havacılığa da etkileri çok büyük olabilir; model uygun kurularak çalıştırılır ise..

Öncelikle bir hususun altını çizmek isterim; umarım o sıkıntı verici cümle ile hissettiklerim yanlıştır!..bu karar sonra değişim/dönüşüme tabi olacak bir seçim ZOKAsı değildir!!!

...de, bu karar -şimdilik- kesin Türkiye lehine ve çok stratejik, türev ve ilişkili sonuçları ile de heyecan vericidir!

Ama her halükarda, bu kararın gerekçesini oluşturan varlık/neden nerede ise çeyrek yüzyıllık bir düşünce ve eylemleridir!

Diğer taraftan, bana çok tehlikeli görünen "AMA.." cümlesinin masaya getirilmesini düşündürmeyecek bir ulusal yapı ve işleyişin kurularak çalıştırılabilmesidir... Yani 1.HIBM motor ilişkili yapısının -bu işin gerektirdiği- Hukuki, idari ve teknik anlamda küresel işleyiş ve ticarete uyumlu hale getirilebilmesi; hem de sürdürülebilirliği garanti altına alınarak.. Ki; işte o bugünün başarısı olabilir!

İki uçak arası bir havalimanı köşesinden paylaşımım ancak bu kadar; gelecek günlerin aydınlık ve güçlü olmasını dileyerek..

*İyi dileklerle,
Can EREL*

From ŞA

Date: December 12, 2014 at 7:27:37 GMT+1

Subject: Re: Tebrikler Türkiye!.. JSF Ofisinin Avrupa Bölgesi Motor Merkezi Seçim Kararı... Türkiye

...

Alkışlayalım.

Bu da bir kazançtır.

Ne gariptir ki, jet motoru konusunda hiç tecrübesi olmayan KALE ve İTÜ, TEI'nin yapamadığını bir seferde yapabiliyor.

Daha önce montaj da olsa böyle bir birikimleri yokken.

Maalesef acı söylüyorum, aynı konu UÇAK için de geçerli.

Üstelik, daha tecrübeli altyapı var.

Tek engel, devletin uyguladığı model.

...

ŞA

From: Can EREL

Date: December 12, 2014 at 4:21:47 GMT+2

Subject: Tebrikler Türkiye!.. JSF Ofisinin Avrupa Bölgesi Motor Merkezi Seçim Kararı: Türkiye

Ve motorda kazançlı görünen Türkiye!..

Tüm ilgilileri bu ilk sonuç nedeni ile tebrik ediyorum!

Belirtilen,

"... But as basing decisions change over time, he added, the additional regionally assigned workloads may shift based on who can provide the best value given past performance."

seçim kararının açıklanmasını takiben farklı bir uygulamaya geçişe payanda olabilecek bir değerlendirme olsa da ulusal kaynakla oluşturulmuş tüm varlıklarımızın sistematik ve bütüncül bir anlayış içinde yeniden yapılandırılması ile artacak başarı potansiyelinin kullanılmasının bu stratejiye karşı mücadelemiz gücümüzü artıracığını değerlendiriyorum..

JSF seçilecek ise geçmiş emek ve göznuru etkisi ile ilk zor asılmıştır; bundan sonrası daha zordur.. Sanayileşmeyi yeniden yapılandıracaklara kolaylık ve başarılar dilerim.

*Tebrikler Türkiye!..
... Kolay gelsin Eskişehir!*

*Sevgi ve saygılarımla,
Can EREL*

/SfP

Italy, Turkey to service F-35 jet, engine in Europe: Pentagon

By Andrea Shalal

WASHINGTON | Thu Dec 11, 2014 4:08pm EST

WASHINGTON (Reuters) - The Pentagon on Thursday said Italy and Turkey would provide initial heavy maintenance of Lockheed Martin Corp's new F-35 fighter jet and its engine in Europe from 2018, paving the way for billions of dollars in work by companies there.

<http://mobile.reuters.com/article/idUSKBN0JP21J20141211?irpc=932>

Italy, Turkey Selected for F-35 European Maintenance

Dec. 11, 2014 - 03:36PM

By AARON MEHTA

WASHINGTON — Italy and Turkey are the big winners in the first wave of F-35 global sustainment competition

A plan is in the works that essentially divides the F-35 customer base into the US, Europe and the Pacific, with regional centers filling different sustainment missions.

(AFP Photo)

<http://www.defensenews.com/article/20141211/DEFREG02/312110036/Italy-Turkey-Selected-F-35-European-Maintenance>

From: Can EREL

Date: December 11, 2014 at 18:49:18 GMT+2

To: undisclosed-recipients;

Subject: JSF Ofisinin Avrupa Bölgesi Motor Merkezi Seçim Kararı... Stratejik ve Çok Önemli...

Heyecan ile bekliyoruz...

Umut ediyorum; en gelişmiş uçak motor teknolojilerinde on yılların emeği ve göz nuru karşılığını verir ve Türkiye Cumhuriyeti bu karardan en karlı çıkan olur!

Sevgi ve saygılarımla,
Can EREL